

FRANTIŠEK DAŘENA

myslíme
v jazyku

PERL

**knihovna
programátora**

Stavba, charakter
a prvky jazyka

Deklarace a definice
podprogramu,
práce se soubory
a adresáři

Složitější datové
struktury, balíky
a moduly

Objektově
orientované
programování

CGI programování
a práce s databází

Ladění skriptů

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Obsah

1. Úvod	19
1.1 Motto	22
1.2 Informační zdroje	22
Perl Golf	23
1.3 Instalace Perlu	23
1.4 Typografické konvence této knihy	24
2. Stavba jazyka	27
2.1 Charakter jazyka	28
2.2 Prvky jazyka	29
Výrazy a příkazy	30
Blok	30
Operátory	31
Příkazy	31
Bílé znaky	32
Komentáře	32
Literálové symboly	34
Identifikátory	34
Proměnné, ovladače, formáty, typegloby, podprogramy	35
Balíky, tabulky symbolů, moduly	36
Regulární výrazy	38
3. Kontext	41
3.1 Skalární a seznamový kontext	42
3.2 Logický kontext, pravdivost	43
3.3 Prázdný kontext	45
3.4 Vkládací kontext	45
4. Datové typy, proměnné	47
4.1 Skalární hodnoty a skalární proměnné	49
Nedefinovaná hodnota	50
Čísla	50
Řetězce	51
Vkládání do řetězců	52
Řetězec v obrácených apostrofech	54
Řetězec v apostrofech	55

	Vlastní způsob ohraničení řetězce	55
	Víceřádkové řetězce	57
	Automatické konverze mezi řetězci a čísla	59
	Funkce pracující se skaláry	60
	Holá slova	60
4.2	Pole a seznamy	60
	Seznamové literály	61
	Délka pole	62
	Výhodnocování polí a seznamových literálů v různém kontextu	63
	Přístup k prvkům seznamu	64
	Práce s více prvky seznamu nebo pole najednou	65
	Funkce pro práci s poli	67
4.3	Hashe (asociativní pole)	69
	Vytváření hashů, hashové literály	70
	Výhodnocování hashů a hashových literálů v různém kontextu	71
	Práce s prvky hashe	72
	Funkce pro práci s hashi	73
4.4	Typegloby	74
4.5	Speciální jména	75
	Speciální jména podle typu	75
	Speciální jména v abecedním pořadí	78
5.	Příkazy	93
5.1	Jednoduché příkazy	94
	Modifikátory	94
5.2	Složené příkazy	96
	Příkaz if a unless	96
	Příkaz cyklu while a until	97
	Příkaz cyklu for	97
	Příkaz foreach	98
	Řízení cyklů	99
5.3	Holé bloky	100
	Vícenásobné větvení	101
	Řízení programu pomocí skoků (příkaz goto)	103
6.	Operátory	105
6.1	Priorita, arita a asociativita operátorů	107
6.2	Termy a seznamové operátory (vlevo)	108
	Zpracovávání řetězcových termů	108
	Operátor <>	111
6.3	Operátor šipka	113
6.4	Operátor autoinkrementu a autodekrementu	113
6.5	Umocňování	114
6.6	Ideografické unární operátory	115
6.7	Vazebné operátory	116
6.8	Multiplikační operátory	116
6.9	Aditivní operátory	117
6.10	Operátory posuvu	118
6.11	Pojmenované unární operátory a operátory testování souborů	118
6.12	Relační operátory	121

6.13	Operátory rovnosti	122
6.14	Bitové operátory	123
6.15	Logické operátory se zkráceným vyhodnocením	123
6.16	Operátory rozsahu	124
6.17	Podmínkový operátor	125
6.18	Operátor přiřazení	126
6.19	Operátor čárka	127
6.20	Seznamové operátory (postupující vpravo)	127
6.21	Logické and, or, not a xor	129

7. Regulární výrazy **131**

7.1	Jednoduché vzory	133
7.2	Metaznaky	133
7.3	Metasymboly	134
7.4	Vkládání hodnot proměnných	137
7.5	Třídy znaků	139
	Výčet znaků	139
	Perlové třídy znaků	140
	Třídy znaků zadané pomocí Unicode vlastností	141
7.6	Kvantifikátory	145
7.7	Pozice (kotvy)	146
	Hranice slova – \b, \B	146
	Začátek řádku a řetězce – \A, ^	147
	Konec řádku a řetězce – \z, \Z, \$	148
	Konec posledního úspěšného nalezení vzoru – \G	148
7.8	Varianty	150
7.9	Priorita	152
7.10	Seskupování a zapamatování	152
	Seskupování	152
	Zapamatování	153
	Zpětné odkazy	154
	Seskupení bez zapamatování	155
7.11	Modifikátory	156
7.12	Proměnné související s regulárními výrazy	158
7.13	Rozšířené vzory	159
7.14	Zpracování vzoru – převedení do interní formy	166
7.15	Vyhledávání v řetězci	168
7.16	Průběh prohledávání	169
	Backtracking	170
	Kvantifikátory a hladovost	171
7.17	Operátory pracující s regulárními výrazy	173
	Operátor m / /	174
	Operátor s / / /	179
	Operátor qr / /	181
	Další funkce související s regulárními výrazy	182

8. Formáty	183
8.1 Definice formátů a vkládání hodnot	185
8.2 Formáty a rozsahy platnosti proměnných	190
8.3 Výběr formátu a ovladače	191
8.4 Stránkovaný výstup	194
9. Podprogramy	197
9.1 Deklarace a definice podprogramu	199
Rozsahy platnosti a funkce	200
9.2 Volání funkcí	201
9.3 Argumenty funkcí	202
Pojmenování argumentů	204
Předávání neskalárních argumentů	206
9.4 Návratová hodnota	207
9.5 Zjištění kontextu	208
9.6 Rekurze	209
9.7 Prototypy	209
9.8 Uzávěry	211
Použití uzávěrů	214
9.9 Konstantní funkce	215
9.10 Předefinování vestavěných funkcí	216
10. Standardní funkce	219
10.1 Standardní funkce podle kategorií	220
10.2 Funkce v abecedním pořadí	223
-X	223
abs	223
accept	223
alarm	224
atan2	225
bind	225
binmode	225
bless	226
caller	226
chdir	228
chmod	228
chomp	229
chop	230
chown	231
chr	231
chroot	231
close	232
closedir	232
connect	233
continue	233
cos	234
crypt	234
dbmclose	235
dbmopen	235
defined	236
delete	236

die	237
do	238
dump	239
each	239
endgrent	240
endhostent	241
endnetent	241
endprotoent	241
endpwent	241
endservent	241
eof	241
eval	243
exec	246
exists	246
exit	247
exp	247
fcntl	248
fileno	248
flock	248
fork	249
format	249
formline	249
getc	249
getgrent	250
getgrgid	250
getgrnam	251
gethostbyaddr	251
gethostbyname	252
gethostent	253
getlogin	253
getnetbyaddr	253
getnetbyname	254
getnetent	254
getpeername	254
getpgp	254
getppid	255
getpriority	255
getprotobyname	255
getprotobyname	255
getprotoent	256
getpwent	256
getpwnam	257
getpwuid	257
getservbyname	257
getservbyport	258
getservent	258
getsockname	258
getsockopt	259
glob	259
gmtime	260
goto	260
grep	262
hex	263
index	263
int	264
ioctl	264

join	264
keys	265
kill	266
last	266
lc	266
lcfirst	267
length	267
link	268
listen	268
local	268
localtime	269
lock	270
log	270
lstat	270
m	270
map	271
mkdir	271
msgctl	272
msgget	272
msgrcv	272
msgsnd	272
my	272
next	273
no	273
oct	274
open	274
opendir	278
ord	278
our	279
pack	280
package	283
pipe	284
pop	284
pos	285
print	285
printf	286
prototype	286
push	286
q	287
qq	287
qr	287
quotemeta	288
qw	288
qx	289
rand	289
read	289
readdir	290
readline	290
readlink	290
readpipe	291
recv	291
redo	291
ref	291
rename	292
require	292
reset	293

return	294
reverse	294
rewinddir	295
rindex	295
rmdir	295
s	295
scalar	296
seek	296
seekdir	296
select	296
select	297
semctl	298
semget	298
semop	298
send	298
setgrent	299
sethostent	299
setnetent	299
setpgrp	299
setpriority	299
setprotoent	300
setpwent	300
setservent	300
setsockopt	300
shift	300
shmctl	301
shmget	301
shmread	301
shmwrite	301
shutdown	302
sin	302
sleep	302
socket	302
socketpair	303
sort	303
splice	306
split	307
sprintf	308
sqrt	313
srand	313
stat	313
study	314
sub	315
substr	315
symlink	316
syscall	316
sysopen	317
sysread	318
sysseek	318
system	319
syswrite	319
tell	319
telldir	320
tie	320
tied	320
time	320

times	320
tr	321
truncate	322
uc	323
ucfirst	323
umask	324
undef	324
unlink	324
unpack	325
unshift	325
untie	326
use	326
utime	327
values	328
vec	328
wait	329
waitpid	329
wantarray	329
warn	330
write	331
y	331

11. Odkazy 333

11.1 Pevné odkazy	334
Vytváření pevných odkazů (referencí)	335
Používání pevných odkazů (dereference)	339
11.2 Pseudohashe	342
11.3 Symbolické odkazy	343

12. Složitější datové struktury 345

12.1 Záznamy, struktury	346
12.2 Vícerozměrná pole	347
12.3 Hashe polí	350
12.4 Pole hashů, hashe hashů	350
12.5 Ještě složitější struktury	351
12.6 Na co si dávat pozor	353
12.7 Výpis datové struktury	354
Modul Data::Dumper	354
Modul Dumpvalue	356

13. Balíky 359

13.1 Deklarace balíků	360
13.2 Vhnížděné balíky	363
13.3 Autoloading	364
13.4 Inicializace a opuštění balíku	365
13.5 Tabulky symbolů a typegloby	367
Typegloby	368
Vytváření aliasů	370
Alternativní pojmenování	370
Práce s odkazy bez dereference	371
Manipulace s ovladači a formáty	372

	Vytváření konstant	374
13.6	Rozsahy platnosti a tabulky symbolů, vymezení platnosti	375
	Globální deklarace	375
	Proměnné s omezenou platností	376
	Lexikální platnost proměnných	378
	Dynamické vymezení platnosti	380
	Lexikální vymezení jmen globálních proměnných	381
	Vyhledávání jmen proměnných	382

14. Moduly 385

14.1	Zavedení modulu	386
	Import jmen	388
	Kde se moduly hledají?	388
14.2	Vytváření modulů	389
14.3	Export a import symbolů, modul Exporter	390
	Export jmen	391
	Export symbolů a soukromí	393
	Zákaz exportování symbolů	394
	Import jmen	395
	Importování jmen podle vzorů	395
	Zákaz importování symbolů	396
	Vlastní import jmen	397
14.4	Verze modulů	397
14.5	Zásady pro psaní modulů	398
14.6	Dokumentace modulu – Plain Old Documentation	399

15. Objektově orientované programování 405

15.1	Základy objektově orientovaného programování	406
15.2	Implementace objektů v Perlu	407
	Objekty	407
	Atributy	407
	Metody	408
	Třídy objektů	408
15.3	Vytvoření objektu, konstruktory	408
	Počáteční nastavení hodnot atributů	410
15.4	Práce s atributy	413
15.5	Metody	415
	Volání metod pomocí operátoru ->	415
	Volání metod pomocí nepřímé notace	416
	Jednoznačné volání metody	417
15.6	Dědičnost	417
	Vyhledávání metody	417
	Vyhledání metody předchůdce	419
15.7	Zajištění soukromí	420
15.8	Zrušení objektu, destruktory	421
15.9	Přetěžování operátorů	422
	Konverzní operátory	424
	Aritmetické operátory	424
	Logický operátor !	425
	Bitové operátory	425
	Operátory přiřazení	425

Relační operátory	425
Matematické funkce	425
Iterativní operátor	426
Operátory dereference	426
Příklad přetížení operátorů	426
15.10 Přetěžování konstant	428

16. Vázané proměnné 431

16.1 Navazování skalárů	433
16.2 Navazování polí	434
16.3 Navazování hashů	436
16.4 Navazování ovladačů	438
16.5 Složitější příklad	440

17. Práce se soubory a adresáři 443

17.1 Jména souborů a adresářů	444
17.2 Ovladače	445
Standardní ovladače	445
17.3 Otevření souboru	446
Funkce open	446
Funkce sysopen	447
17.4 Textové soubory	448
Čtení ze souboru	448
Zpracování souborů zadaných na příkazové řádce	450
Výstup do souboru	451
Pohyb v souboru	452
Uzavření souboru	452
17.5 Binární soubory	452
Objektový přístup k práci s ovladači	453
17.6 Práce s adresáři	456
Práce s adresářovým stromem	456
Práce s obsahem adresáře	456
17.7 Vlastnosti souboru	457
17.8 Manipulace se soubory a adresáři	458

18. Standardní moduly 459

18.1 Standardní moduly podle typu	460
Moduly pro práci s datovými typy	460
Moduly pro práci s textem	460
Moduly pro práci s příkazovým řádkem	461
Moduly pro práci se soubory	461
Moduly pro objektově orientovaný přístup k ovladačům	461
Moduly pro lokalizaci	461
Moduly vytvářející rozhraní pro operační systém	462
Moduly pro síťovou a meziprocesovou komunikaci	462
Moduly pro práci s prostředím WWW	462
Moduly pro práci s DBM databázemi	462
Moduly pro uživatelské rozhraní	462
Moduly zabývající se bezpečností	463
Rozšíření Perlu a moduly pro interní potřeby	463

Moduly definující základní třídy	463
Chyby a varování	463
Moduly pro dokumentační podporu	464
Moduly poskytující podporu při instalaci modulů	464
Moduly pro podporu vývoje	465
Moduly pro podporu generování kódu	465
18.2 Standardní moduly v abecedním pořadí	465

19. Pragmatické moduly 497

19.1 attributes	498
19.2 attrs	499
19.3 autouse	499
19.4 base	500
19.5 bigint	501
19.6 bignum	502
19.7 bigrat	502
19.8 blib	502
19.9 bytes	502
19.10 charnames	503
19.11 constant	504
19.12 diagnostics	506
19.13 encoding	506
19.14 fields	506
19.15 filetest	508
19.16 if	508
19.17 integer	508
19.18 less	509
19.19 lib	509
19.20 locale	509
19.21 open	509
19.22 ops	510
19.23 overload	510
19.24 re	510
19.25 sigtrap	511
19.26 sort	511
19.27 strict	512
19.28 subs	514
19.29 threads	514
19.30 threads::shared	514
19.31 utf8	514
19.32 vars	514
19.33 vmsish	515
19.34 warnings	515
19.35 warnings::register	515

20. Komunikace s příkazovým interpretem a ostatními procesy .	517
20.1 Přepínače Perlu	518
Přepínače v abecedním pořadí	518
20.2 Spouštění externích příkazů	526
Použití funkce system	526
Použití funkce exec	528
Úplné řízení spouštění procesů	528
Operátor obrácené apostrofy	529
Použití ovladačů pro spouštění procesů	530
20.3 Signály	531
20.4 Proměnné prostředí	532
20.5 Národní prostředí	533
Typy kategorií národních prostředí	534
20.6 Síťová komunikace	536
21. CGI programování	541
21.1 Příklad vytvoření dynamického HTML dokumentu	547
21.2 Posílání parametrů, použití formulářů	548
Jednoduchá kalkulačka přes web	549
Zpracování poslaných dat	550
21.3 Modul CGI.pm	553
Import symbolů	553
Pragmata	554
Zpracování chybových stavů	555
Práce s parametry	557
Práce s proměnnými prostředí	561
Generování hlavičky dokumentu	562
Generování HTML kódu	565
HTML hlavička	570
Práce s URL	571
Formuláře	572
21.4 Vlastní podoba webového rozhraní	581
Úplná kontrola nad generováním dokumentu	585
22. Práce s databází	589
22.1 Úvod do databází a databázových systémů	590
22.2 Relační model báze dat	590
Ukládání dat pomocí souborů	593
DBM databáze	594
Relační databázové stroje	595
Jazyk SQL	595
Datové typy a obor hodnot	596
22.3 Modul DBI	596
22.4 Funkce modulu DBI	599
22.5 Dynamické proměnné DBI	603
22.6 Atributy společné pro všechny ovladače	604
22.7 Metody společné pro všechny objekty ovladačů	608
22.8 Objekty databázového spojení	611
Atributy objektů ovladačů databázového spojení	611

Metody objektů ovladačů databázového spojení	612
Metody související s připojením do databáze	613
Metody pro zadávání SQL příkazů a výběr dat	614
Funkce pro práci s transakcemi	618
Funkce pro zjišťování informací o databázových objektech	619
22.9 Placeholdery a navazování hodnot	621
22.10 Objekty ovladačů příkazů	622
Atributy objektů ovladačů příkazů	622
Metody objektů ovladačů příkazů	624
22.11 Transakce	631
22.12 Chybové stavy	633
22.13 Postup při získávání nebo modifikaci dat v databázi	635

23. Příklad webové aplikace pracující s databází 637

24. Ladění skriptů 645

24.1 Příkazy debuggeru	647
Příkazy pro zobrazování a vyhledávání	648
Řízení provádění programu	650
Příkazy pro práci s přerušeními	651
Trasování	653
Příkazy pro práci s akcemi	653
Volby debuggeru	655
Příkazy pro tisk hodnot	656
Příkazy pro nápovědu	656
Řízení běhu debuggeru	656
24.2 Vyzkoušení debuggeru v praxi	657
24.3 Debugger regulárních výrazů	662

25. Manuálové stránky 667

25.1 Přehled	668
25.2 Tutoriály	668
25.3 Příručky	671
25.4 Interní záležitosti a spolupráce s jazykem C	674
25.5 Specifická dokumentace pro některé jazyky	676
25.6 Informace k distribucím Perlu pro různé operační systémy	676

26. Reference 681

27. Seznam tabulek 683

Rejstřík 687

ÚVOD

- Stručná historie jazyka
- Základní vlastnosti Perlu
- Zdroje informací použitelných pro programování v Perlu
- Instalace Perlu a modulů
- Typografické konvence knihy

Autorem jazyka Perl je svého času systémový programátor a příležitostný lingvista *Larry Wall* (jeho webová stránka má adresu *www.wall.org/~larry*). Ten navrhl jazyk původně pro svoji potřebu již v roce 1986. Perl měl Larrymu nahradit v té době nepostačující prostředky pro zpracování textu a dálkové řízení počítačů — existující programové vybavení nebylo schopné splnit všechny požadavky a tak vznikl místo nového programu nový programovací jazyk. Jako jméno bylo po dlouhém zvažování vybráno slovo Perl. Je to zkratka z anglických slov Practical Extraction and Report Language nebo také Pathologicaly Eclectic Rubbish Lister.*

Uvolnění interpretu jazyka pro veřejnost v roce 1987 se setkalo s nečekaným ohlasem. Tato odezva vedla Larryho a jeho spolupracovníky k dalšímu obohacování jazyka — z nástroje pro zpracování textů se vyvinul „skutečný programovací jazyk“ s ladícími nástroji (debuggery), kompilátory, rozsáhlou sítí knihoven, dokumentace, podpůrných programů atd. V současnosti se vývoji a rozšiřování jazyka věnuje kolektiv lidí, kteří si říkají Perl Porters, a Larry Wall stojí v jeho čele.

Původně byl Perl navržen pro platformu s operačním systémem UNIX, ale v současné době běží také na jiných systémech, jako je např. MS Windows, VMS, OS/2, Macintosh, MS DOS, Atari, Novell aj.[†] Patří k nejpřenositelnějším jazykům, které v současnosti existují, a dnes patří také ke všeobecně uznávanému standardu pro vyvíjení webových aplikací.

Programátoři jazyka C ocení poměrně velkou podobnost s tímto jazykem, prvky svých programovacích jazyků zde naleznou také programátoři v jiných jazycích nebo tvůrci shell skriptů. Funkčnost konstrukcí v Perlu a ostatních programovacích jazycích je většinou stejná nebo velmi podobná.[‡]

V současnosti je rozšířená verze Perlu řady 5 (v červenci roku 2004 byla uvolněna verze 5.8.5.[§]), která umožňuje mj. objektově orientované programování, programování ve více souběžných vláknech či rozšiřování jazyka formou samostatných modulů. Již několik let probíhá paralelně s vývojem Perlu řady 5 nový Perl verze 6. Ten není pouhým přepsáním Perlu 5, dojde ke změně některých přístupů, ale především se zde uplatňuje nová filosofie — jsou od sebe odděleny parser, kompilátor a běh programu. Bude tak možné, aby spolupracovaly různé programovací jazyky. Součástí strategie tohoto nového jazyka je platformově nezávislý interpret, známý pod jménem Parrot.

V mnoha směrech je Perl velmi jednoduchý jazyk a není třeba znát mnoho, aby bylo možné psát různé i poměrně obsáhlé programy s mnoha funkcemi. Tento fakt však nevyklučuje, že je možné ho využít i pro psaní velmi složitých a velmi rozsáhlých

*Původně se jazyk jmenoval Gloria po Larryho manželce, ale Larry od tohoto pojmenování ustoupil. Dalším jménem bylo slovo Pearl, ovšem i tento pokus byl zamítnut, protože jazyk tohoto jména již existoval.

[†]Úplný seznam operačních systémů, pro které je Perl dostupný, je možné získat na webové adrese <http://www.cpan.org/ports/index.html>.

[‡]Existuje však několik rozdílů, na které je třeba si dávat pozor. Jejich seznam, rozříděný podle podobnosti k jiným programovacím jazykům, se nachází v manuálové stránce *perltrap*.

[§]Při psaní této knihy bylo pracováno s verzemi Perlu 5.8 a vyššími (konkrétně verze 5.8.0 pro sun4-solaris-64int a 5.8.4 pro MSWin32-x86-multi-thread) a i pro verzi 5.8.5 by měly být veškeré příklady platné.

aplikací, podporujících práci s grafickým uživatelským rozhraním, práci s databází či síťovou komunikací. Je to také jazyk vhodný pro systémové administrátory (umožňuje jednoduše a efektivně provádět úkoly zahrnující zpracování textu, přístup k databázím a síťovou komunikací) a díky dostupnosti na mnoha platformách je vhodný i pro správu víceplatformového systému.

Velmi silným nástrojem, který není běžnou součástí ostatních programovacích jazyků, jsou regulární výrazy. Ty se používají např. v jednoúčelových nástrojích pro zpracování textu, jakými je například program *awk* či v různých textových editorech (například nejslavnější UNIXový editor *vi*). Perlové regulární výrazy ve spojení s konstrukcemi nejznámějších programovacích jazyků jsou však daleko za možnostmi těchto nástrojů. Další zajímavostí Perlu jsou asociativní pole (běžně nazývané hash), což jsou mimořádně výkonné struktury, v nichž se k příslušným hodnotám přistupuje dle programátorem zvoleného řetězcového klíče.

Perl má samozřejmě i své stinné stránky. Především v tomto jazyce neexistuje prakticky žádná pevně definovaná syntaxe, proměnné se nemusí deklarovat, nelze si definovat vlastní datové typy (jazyk je netypaný), neexistuje typová kontrola. Není to tedy ani vhodný jazyk, jehož by bylo možné doporučit k výuce programování.

Perl je obvykle implementován pomocí interpretu, pro spuštění programu v Perlu tedy potřebujete přítomnost interpretu jazyka Perl. Při interpretaci dochází nejprve k rychlému překladu zdrojového kódu do paměti interpretu a teprve potom k následnému provedení kódu. Tento způsob interpretování umožňuje dosáhnout vysoké prováděcí rychlosti při zachování běžných výhod interpretovaných jazyků — rychlý vývoj, rychlé změny zdrojového kódu, okamžitě patrný výsledek. Znamená to však, že je třeba mít nainstalován další prostředek, který program vykoná — příslušný interpret. Při vlastní předkompilaci do paměti se provádí kontrola na syntaktické chyby — a programátor může odhalit potenciální problém i v těch částech programu, které interpret obvykle nebude provádět. I tento přístup zrychluje hladký průběh vývoje, což je současně největší požadavek na moderní programovací nástroje. V současné době existuje i překladač Perlu, který vytvoří binární program nevyžadující interpret.

Distribuce Perlu obsahuje velké množství dokumentace ve formě tzv. manuálových stránek. V operačních systémech třídy UNIX je prohlížíme nejčastěji příkazem *man*, ve Windows je dokumentace dostupná ve formě HTML stránek. Základní manuálovou stránkou je stránka s názvem *perl*, která obsahuje tématicky rozčleněný seznam dalších manuálových stránek. V začátcích programování v Perlu nám může pomoci manuálová stránka *perlcheat*, která obsahuje velmi stručný popis nejdůležitějších konstrukcí jazyka (práce s odkazy, metasymbole regulárních výrazů, speciální proměnné apod.).

Samotný Perl a většina programového vybavení je zcela bezplatná.* Lze je nalézt na celosvětově sdílené počítačové síti s názvem *Comprehensive Perl Archive Network* (CPAN), jejíž základní stránkou je www.cpan.org. V naší zemi se nachází několik zrcadel sítě CPAN, můžeme zmínit například server MZLU v Brně ftp.mendelu.cz/perl

---

*Perl podléhá kombinaci Artistic License a General Public Licence — více informací lze nalézt v manuálových stránkách *perlartistic* a *perlgpl*.

nebo server Masarykovy univerzity <ftp.fi.muni.cz/pub/CPAN>. Na této síti naleznete nejen interpret Perlu pro většinu běžných platforem, ale také množství doplňkového software v podobě knihoven, demoprogramů, dokumentace apod.

Pro platformu Windows existuje i polokomerční verze jazyka Perl s názvem ActiveState Perl, jejíž základní verze je zdarma a je dostupná na serveru www.activestate.com.

1.1 Motto

Motto jazyka Perl, které vystihuje jeho podstatu, zní:

„Existuje více způsobů, jak něčeho dosáhnout.“
(anglicky „There’s more than one way to do it.“)

Perl zároveň podporuje tři základní vlastnosti programátora, kterými jsou*:

- lenost,
- netrpělivost,
- přílišné sebevědomí.

1.2 Informační zdroje

Úvodní branou ke zdrojům Perlu může být server www.perl.com. Tento web je udržován Tomem Christiansenem, jednou z hlavních osobností spojovanou s Perlem, a nakladatelstvím O’Reilly & Associates, které vydalo velké množství literatury týkající se jazyka Perl. Jiným zdrojem je web www.perl.org udržovaný organizací The Perl Foundation. Nacházejí se zde informace týkající se jazyka Perl, jeho historie a současného vývoje, událostí vztahující se k jazyku či odkazy na dokumentaci, knihy a články.

Jazyk Perl má i svůj vlastní časopis. Jmenuje se The Perl Journal, je vydáván Jonem Orwantem (jeden z autorů knihy *Programming Perl*), vychází čtvrtletně a bližší informace k němu je možné nalézt na adrese www.tpj.com. Každoročně je také pořádáno několik mezinárodních konferencí[†] zaměřené na vývoj či použití jazyka.

Dokumentace k Perlu, společně s odkazy na další zdroje, se nachází na adrese www.perldoc.com.

K problematice Perlu vyšla rovněž řada knih. Asi nejznámější je kniha *Programming Perl* od autorů Larry Walla, Toma Christiansena a Jona Orwanta (dnes existuje

---

*Podle knihy *Programming Perl*.

[†]Viz například <http://www.yapc.org/>